

Харківський національний університет ім.В.Н.Каразіна
Управління культури Полтавської облдержадміністрації
Центр охорони та досліджень пам'яток археології
Управління культури Полтавської облдержадміністрації

БОРИС АНДРІЙОВИЧ ШРАМКО –
професор Харківського національного
університету ім.В.Н.Каразіна

Біобібліографічний покажчик

До 80-річчя з дня народження

Харків – 2001

УДК 016:9
ББК 91,9:63 (4 УКР)
Б 82

Б 82 **Борис Андрійович Шрамко** – професор Харківського університету ім.В.Н.Каразіна. Біобібліографічний показник. До 80-річчя з дня народження/ Укладач Тітков О.В. – За редакцією В.К.Міхеєва. – Харків, 2001. — 63 с.

Бібліографічний показник містить повний реєстр наукових праць відомого українського археолога, педагога, доктора історичних наук, професора Б.А.Шрамка, якому у січні 2001 року виповнюється 80 років з дня народження.

Б.А.Шрамко – провідний фахівець в галузі археології доби раннього залізного віку Східної Європи. Понад 50 років свого життя він віддав дослідженню найдавнішому минулому України, особливо історії землеробства, металургії, релігії та етнокультурного розвитку Лісостепової Скіфії.

Визначаючи вагомий внесок археолога в скарбницю історико-культурних надбань нашої Батьківщини, його колеги пропонують це видання широкому колу фахівців – археологам, історикам, краєзнавцям і істориографам.

Укладач Тітков О.В.

Автори передмови Буйнов Ю.В., Міхеєв В.К., Супруненко О.Б.

Розділ “Архівні роботи Б.А.Шрамка” підготувала Кононенко Ж.О.

© Укладання: Тітков О.В., 2001

© Вступна стаття: Буйнов Ю.В., Міхеєв В.К., Супруненко О.Б.

БОРИС АНДРІЙОВИЧ ШРАМКО – професор Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна

Цього року ми вітаємо з 80-річчям відомого українського археолога, доктора історичних наук, професора Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна, фахівця, широко відомого за межами нашої держави – Бориса Андрійовича Шрамка.

Його доля – яскравий приклад відданості обраній меті, наполегливості, постійної роботи над собою, невпинного творчого пошуку. Цей ювілей учений зустрічає на злеті нових творчих задумів і планів.

Майбутній дослідник народився 17 січня 1921 року у м.Гомелі. Через декілька років його батьки переїхали до Харкова, звідки почався нелегкий життєвий шлях патріарха лівобережної української археології. Тут Б.А.Шрамко закінчив середню школу, а 1939 р. став студентом історичного факультету Харківського державного університету. Вже з перших місяців навчання він визначив свій фах і відданість археологічній проблематиці. Його першим наставником став відомий харківський дослідник і музейник І.М.Луцкевич, який прищепив колесі затихаючий упродовж усього життя інтерес до вивчення пам'яток археології Харківщини. Вже влітку 1940 року під керівництвом І.М.Луцкевича молодий студент Б.Шрамко уперше бере участь в розкопках курганів біля с.Старий Мерчик на Валківщині.

Та на заваді навчанню постала війна. В 1942 р. Б.А.Шрамко рядовим-зв'язківцем у складі 58 гвардійського стрілецького полку взяв участь у боях на Західному фронті. В 1943 р. він потрапив на навчання до Смоленського артилерійського училища, після закінчення якого у званні лейтенанта був призначений командиром гаубичної батареї 830 артилерійського полку 305 стрілецької дивізії. На цій посаді лейтенант Б.А.Шрамко приймав участь в боях на Воронезькому та Степовому фронтах під час Курсько-Белгородської битви. В боях за визволення Харкова 9 серпня 1943 р. отримав важке поранення. Після довгого лікування у госпіталі, з вересня 1944 р. вже у складі 2-го та 3-го Українського фронту визволяв від загарбників

Румунію, Угорщину, Австрію та Чехословаччину. За виявлені в боях мужність та героїзм Б.А.Шрамко було нагороджено двома орденами “Червоної Зірки” та медаллю “За бойові заслуги”. Службу в лавах Радянської Армії закінчив у 1945 р. у званні старшого лейтенанта.

Після війни повернувся на історичний факультет Харківського університету, який закінчив з відзнакою у 1949 р.

Спочатку на плечі Б.А.Шрамка лягло відродження знищеного воєнним ліхоліттям університетського Археологічного музею, пошуки експонатів, збір їх зі згарищ та схованок. У 1949 р. розпочалися самостійні археологічні розвідки, розкопки, переважно пам’яток бронзового віку та скіфської доби на Харківщині. Як наслідок цих робіт постала кандидатська дисертація вченого – “Пам’ятки скіфського часу у басейні Сіверського Дінця”, успішно захищена у Москві 1953 р.

З самого початку своєї наукової діяльності Б.А.Шрамко зарекомендував себе як талановитий археолог-польовик. Вчений протягом трьох десятиріч керував Сіверсько-Донецькою та Скіфо-слов’янською експедиціями університету, польовими роботами яких були охоплені території Вінницької, Донецької, Київської, Полтавської, Сумської, Черкаської та Чернігівської областей України, Белгородської і Курської – Росії. Широкомасштабні дослідження Б.А.Шрамка проводилися ним на пам’ятках бронзового віку, передскіфського та скіфського часу, раннього середньовіччя та Київської Русі. Але найзначнішими є його дослідження Великого Більського городища, котрі велися впродовж 40 років. В їх результаті відкрито до 50 тисяч м² культурного шару на території Східного і Західного укріплень Більського городища, досліджено велику кількість курганів у складі його некрополів, проведено масштабні розвідки в окрузі пам’ятки тощо.

Головними наслідками польових досліджень та наукових пошуків археолога є:

- відкриття нової археологічної культури доби пізнього бронзового віку і передскіфського періоду, що отримала назву бондарихінської;

- дослідження питань техніки і початку найдавнішого орного землеробства, стели з Бахчи-Елі та стародавніх дерев’яних рал;

- узагальнення відомостей про пам'ятки всіх епох – від палеоліту до часу пізнього середньовіччя басейну Сіверського Дінця в монографії “Древности Северского Донца” (Х., 1962);
- вивчення проблем історії господарства племен Скіфії, насамперед історії рільництва, тваринництва, ремесел, домашніх промислів, торгово-економічних зв'язків різноманітних племен і народів півдня Східної Європи скіфської доби;
- дослідження стародавньої металургії з використанням результатів металографічного, спектрального, хімічного та рентгеноструктурного аналізів;
- вивчення металургії заліза і ковальської справи у Скіфії з відкриттям використання флюсів місцевими металургами, цементації залізних заготовок;
- виявлення перших у Східній Європі виробів з метеоритного і металургійного заліза, чавуну, залізоплавильних горнів;
- дослідження питань технології бронзоливарного та ювелірного виробництва, хімічного складу виробів з кольорових металів Лісостепової Скіфії;
- вивчення проблематики техніки плетіння, прядіння, ткацтва, шкіряного виробництва доби раннього залізного віку;
- створення класифікації кривоградних рад, переліку культурних рослин скіфської доби та ін.;
- дослідження проблеми походження скіфської культури, етногеографії Скіфії;
- вивчення питань ідеологічних уявлень лісостепових землеробських племен доби раннього залізного віку, їх соціальної історії;
- закладення основ мистецтвознавчого аналізу витворів керамічної пластики населення скіфського часу Повороскля;
- впровадження у життя охоронних археологічних досліджень на об'єктах різних епох під час господарського будівництва на Харківщині та Полтавщині;
- ідентифікація Більського городища з містом Гелоном у праці “батька історії” Геродота, реконструкція за матеріалами досліджень його як значного політичного, торгового, ремісничого і релігійного центру скіфської доби;

— дослідження процесу поступового переростання значних міжплеменних центрів доби раннього залізного віку в міста-держави з широкою сільськогосподарською округою, питань ранньої державності скіфської доби;

— вивчення кераміки та поховального обряду салтівської культури;

— дослідження пам'яток пенківської культури та літописного міста Донця.

Всі ці проблеми знайшли висвітлення у величезній кількості наукових праць Б.А.Шрамка, серед яких докторська дисертація “Господарство лісостепових племен Східної Європи скіфської доби” (К., 1966) та об'ємні монографії “Більське городище скіфської доби (місто Гелон)” (К., 1987) і “Люботинське городище” (Харків, 1998). Наукова діяльність ювіляра продовжується. Сьогодні він здійснює наукове керівництво програмою досліджень Більського городища за участю археологів Гамбурга, Києва, Полтави і Харкова з метою не тільки вивчення грандіозної пам'ятки, але й її музеефікації, створення на її території та в окрузі історико-культурного археологічного заповідника.

Педагогічна діяльність Б.А.Шрамка безпосередньо пов'язана з історичним факультетом Харківського університету. Викладач, старший викладач, доцент і професор, доктор історичних наук Б.А.Шрамко читав і читає лекції й веде семінарські курси з історії первісного суспільства, археології, історії археології, історіографії та з інших дисциплін, 50 років керував археологічною практикою студентів факультету. Серед його учнів – сотні і тисячі не тільки фахівців-археологів, істориків, але й викладачів середньої школи, керівників адміністративних та господарських органів і установ, краєзнавців. 11 років Б.А.Шрамко очолював кафедру історії стародавнього світу та археології, нині – працює професором кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету. Він автор ряду навчальних посібників, підручника з історії первісного суспільства, методичних рекомендацій для студентів університету.

З 1993 по 1997 рік професор Б.А.Шрамко по сумісництву працював завідувачем кафедри Близького і Середнього Сходу та Африки в Регіональному університеті – Харківський Колегіум

(сьогодні Інститут Східнознавства та міжнародних відносин).

За видатні досягнення в науковій і педагогічній діяльності Б.А.Шрамку у січні 1996 року було присвоєно звання Почесний професор Харківського університету.

Не менш плідною є й громадська діяльність ученого. Це не тільки становлення і розвиток в Харкові провідного в Україні центру вивчення найдавнішого минулого нашої країни, але й створення власної наукової школи дослідників раннього залізного віку Східної Європи, до якої належить чимало відомих у країні та поза її межами фахівців: В.П.Андрієнко, Ю.Н.Бойко, Ю.В.Буйнов, В.К.Міхєєв, А.О.Моруженко та ін. Б.А.Шрамко гідно представляв Україну в ЮНЕСКО, виступаючи членом міжнародних комітетів по вивченню стародавньої металургії заліза, активно співпрацює у Міжнародному комітеті з історії землеробства та землеробських знарядь (Данія).

Протягом двох десятиріч учений був членом польового комітету Інституту археології НАН України, членом його спеціалізованої наукової ради, членом редколегії республіканського міжвідомчого збірника наукових праць "Археологія" (1971-1985 рр.) та редколегій ряду інших наукових праць. Він стояв біля витоків Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Харківської обласної організації УТОПК, очолює секцію пам'яток археології товариства на Харківщині, є членом Головної Ради УТОПК. У 1971 р. Б.А.Шрамко став членом радянського національного об'єднання історії, філософії, природознавства та техніки при АН СРСР, а також членом секції природознавства і техніки Українського національного об'єднання історії техніки. У 1995 р. він був обраний співголовою Українського центру іраністики.

На цьому терені Б.А.Шрамко має значні здобутки, перш за все як один з авторів посібника для громадських університетів охорони пам'яток та одного з перших у Україні довідників про пам'ятки археології Харківської області. Його виступи більш ніж на 150 наукових та пам'яткоохоронних конференціях, симпозіумах, семінарах і нарадах як в Україні, так і за кордоном не стосувалися лише суто наукових проблем, а охоплювали значно ширші кола питань екології культури, збереження історико-культурної спадщини людства, музейництва й історії науки. Б.А.Шрамко – незмінний учасник усіх наукових і громадських пам'яткоохоронних та

археологічних заходів на Полтавщині 1970-1990-х років, -- сьогодні консультує науковців Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації.

Наукова, педагогічна та громадська діяльність Б.А.Шрамка продовжується. Тож користуючись нагодою, від імені кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна та археологів Полтавщини щиро вітаємо ювіляра, зичимо йому міцного здоров'я, творчого неспокою та наснаги, довгих років життя і нових здобутків на терені вивчення минулого нашої Батьківщини.

Ю.В.Буйнов, В.К.Міхеев, О.Б.Супруненко

ВІХИ ЖИТТЯ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 1921, 17 січня — Б.А.Шрамко народився в м.Гомелі.
- 1939-1941 — навчання на історичному факультеті Харківського держаного університету.
- 1941 — евакуація до м.Саратова, навчання в Саратовському університеті.
- 1942-1946 — участь у Великій Вітчизняній війні, офіцер Радянської Армії.
- 1943, червень — нагороджений орденом “Червоної Зірки”.
- 1944, травень — нагороджений медаллю “За бойові заслуги”.
- 1945, грудень — нагороджений другим орденом “Червоної Зірки”.
- 1946-1949 — продовження навчання на історичному факультеті Харківського університету.
- 1948-1950 — відродження археологічного музею Харківського університету. Лаборант кафедри стародавньої історії. Участь у розкопках проф.С.Семєнова-Зусєра городища та могильника салтівської культури у Верхньому Салтові, городища і курганного могильника скіфського часу поблизу Великої Гомольші.
- 1949-1952 — аспірантура при кафедрі стародавньої історії та археології Харківського університету.
- 1950-1955 — польові археологічні дослідження на пам’ятках доби бронзи та раннього залізного віку, раннього середньовіччя поблизу населених пунктів Велика Данилівка, Водяне, Караван, Коробові Хутори, Люботин, Мохнач, Нова Покровка, Острівкерівка, Печеніги, Циркуни, Черкаський Бишкін, Шмарівка, Шовкове на Харківщині.

- 1952 — викладач кафедри смтародавньої історії та археології.
- 1952-1955 — старший викладач тієї ж кафедри.
- 1953 — захист кандидатської дисертації на тему “Пам’ятки скіфського часу в басейні Сіверського Дінця” в Інституті історії матеріальної культури АН СРСР (м.Москва).
- 1955-1966 — доцент кафедри стародавньої історії та середніх віків Харківського університету.
- 1955-1959 — археологічні розкопки Донецького городища, городища біля с.Караван, поселення Піски Радьківські; розвідки в межах Харківщини, Белгородщини та Курщини.
- 1958-1995 — систематичні розкопки Більського городища та його курганных некрополів на Полтавщині.
- 1960-1964 — розкопки Люботинського городища і курганного могильника скіфської доби, розвідки на території Лівобережного Лісостепу України.
- 1965-1990 — розкопки багатощарових поселень на Харківщині, курганів та ґрунтових могильників у зонах новобудов.
- 1966 — захист докторської дисертації на тему “Господарство лісостепових племен Східної Європи скіфської доби” у Відділенні економіки, історії, філософії і права АН УРСР (м.Київ).
- 1966-1977 — завідування кафедрою історії стародавнього світу та археології Харківського університету.
- 1966 — виступ з доповіддю на VII Міжнародному Конгресі доісторичних та протоісторичних наук у м.Празі (Чехословаччина).
- 1967 — професор кафедри стародавньої історії та археології Харківського університету.
- 1967 — член Міжнародного комітету ЮНЕСКО з

- питань вивчення історії металургії заліза.
- 1970 — участь у роботі Міжнародного симпозіуму з проблем молодшої гальштатської епохи у м.Смоленіце (Чехословаччина).
- 1971 — виступ з доповіддю на XIII Міжнародному конгресі з історії науки у м.Москві.
- 1971 — член Польового комітету Інституту археології АН УРСР.
- 1977 — професор кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського університету.
- 1990 — виступ з доповіддю про Більське городище на міжнародній конференції у м.Шлезвігу (Німеччина).
- 1988, 1989, 1990 — участь у роботі та керівництво секцією науково-практичного семінару “Охорона та дослідження пам’яток археології Полтавщини” (м.м.Полтава, Лубни).
- 1993-1997 — завідування кафедрою Близького та Середнього Сходу та Африки Інституту Сходознавства та міжнародних відносин (Харківський Колегіум) по сумісництву.
- 1996 — заслужений професор Харківського державного університету.

РЕЄСТР НАУКОВИХ ПРАЦЬ Б.А.ШРАМКА

Монографії, підручники, окремі видання

1953

1. Памятники скифского времени в бассейне Северского Донца: Автореф. дис.... канд. ист. наук. – М., 1953. – 14 с. (АН СССР. ИИМК).

1956

2. Редагування: Ковалевский А.П. Книга Ахмеда Ибн-Фадлана о его путешествии на Волгу в 921-922 г.г.: Ст., пер. и комментарии /Отв. ред. Б.А.Шрамко. – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1956. – 347 с.
3. Методические указания к выполнению курсовых работ: Для студ. I-II курсов ист. фак. ХГУ. – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1956. – 8 с.

1958

4. Методичні вказівки до виконання курсових робіт для студентів I-IV курсів. – Харків. Вид-во Харків. ун-ту, 1958. – 16 с.

1962

5. Древности Северского Донца. – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1956. – 402 с.; ил.
Рец.: Либеров П.Д., Плетнева С.А. // СА. – 1964. – № 3. – С. 340-344.

Рец.: Kalinova O. // Archeologické rozhledy. – Praha, 1965. – № 3. – S. 439.

1965

6. **Хозяйство лесостепных племен Восточной Европы в скифскую эпоху:** Автореф. дис.... д-ра ист. наук. – К., 1965. – 32 с. (АН УССР).

1972

7. **История первобытного общества:** Учеб. пособие для студентов ист. фак. ХГУ. – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1972. – 200 с.; ил.

1977

8. **Справочник по археологии Украины:** Харьковская область. – К., Наукова думка, 1977. – 156 с.; ил.; карт.
Библиограф.: С. 141-146. – Соавторы В.К.Михеев, Л.П.Грубник-Буйнова.

1980

9. **Методические указания к учебному плану для студентов I курса исторического факультета [Харьков. ун-т].** – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1980. – 74 с. – Соавторы В.И.Кадеев и др.

1981

10. **Задания для практических занятий по археологии:** [Для студ. днев. и веч. отд-ний]. – Донецк, 1981. – 23 с. – (Донецк. ГУ). – Соавтор А.А.Моруженко.

1983

11. **Археология раннего железного века Восточной Европы:** Учеб. пособие. – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1983. – 164 с.; ил.

1984

12. **Бесценные сокровища народа: [Пособие для нар. ун-тов].** – К.: Выща школа, 1984. – 311 с.; ил. – Соавторы М.Ф.Партолин, Г.М.Окладной и др.

1986

13. **Методические указания к учебному плану для студентов I курса исторического факультета [Харьков. ун-т].** – Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1986. – 73 с. – Соавторы В.И.Кадеев, Т.Л.Степаненко и др.

1987

14. **Бельское городище скифской эпохи: (город Гелон).** – К.: Наукова думка, 1987. – 184 с.; ил.
15. **Основы археологии СССР. Железный век: Методические указания для проведения практических занятий.** – Харьков. 1987. – 52 с. – (Ротапринт).

Статті в збірниках наукових праць

1949

16. **Орудия производства и оружие салтовской культуры // Пятая студ. науч. конф., посвящ. XI съезду ВЛКСМ: Тез. докл., 3-7 апр. 1949.** – Харьков, 1949. – С. 124-126.

1952

17. **Памяти профессора С.А.Семенова-Зусера [1887-1951] // КСИА АН УССР. — К.: Вид-во АН УРСР, 1952. – Вып. 1. – С. 108-109; портр.**

1954

18. **Новые поселения и жилища скифского времени в бассейне Северского Донца // КСИИМК. – М.: Изд-во АН СССР, 1954. –**

С. 105-115; ил.

1955

19. Памятники скифского времени у с.Острове́рховка Харьковской области // КСИА АН УССР. – К., 1955. – Вып. 4. – С. 101-103.

1956

20. Курган и городище у с.Циркуны [Харьк. обл.] // КСИИМК. – М.: Изд-во АН СССР, 1956. – Вып. 63. – С. 101-106; ил.
21. Селище та могильник ранньої залізної доби біля с.Острове́рхівки [Харк. обл.] // АП УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1956. – Т. 6. – С. 56-65; іл.

1957

22. Археологічні дослідження курганів раннього залізного віку в околицях Люботина // УЗХУ. – Харків, 1957. – Т. 78: Тр. іст. фак. – Т. 5. – С. 193-203.; іл.
23. Городище скифского времени у с.Караван на Харьковщине //КСИА АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1957. – Вып. 7. – С. 60-61.
24. Досягнення радянських археологів у галузі вивчення племен Скіфії // УЗХУ. – Харків, 1957.– Т. 89: Тр. іст. фак. – Т.6. – С. 433-444.; іл.
25. Новые памятники предскифского времени на Северском Донце // КСИИМК. – М.: Изд-во АН СССР, 1957. – Вып. 67. – С. 17-27; ил.

1959

26. Eine Siedlung und ein Graberfeed aus der frühen Eisenzeit bei der Dorf Ostrowerchowka // ВСО. – 1959. – Н. 6. – S. 352-355.; abb.
27. Кераміка салтівської культури // УЗХУ. – Харків, 1959. – Т. 100: Тр. іст. фак. – Т. 7. – С. 241-267.; іл.

1960

28. Spuren des Askerbauerkulte bei den Stämmen der Waldsteppe das nördlichen Schwarzmeergebietes in der frühen Eisenzeit // BCO. – 1960. – Н. 2. – С. 117-119.

1961

29. Дослідження староруських залізних виробів Донецького городища: [Харк. обл.] // Нариси з історії техніки. – К., 1961. – Вип. 7. – С. 74-87; іл. – Співавтори О.М.Петриченко, Л.О.Солнцев, Л.Д.Фомін.

1962

30. Новые данные о добыче железа в Скифии // КСИА АН СССР. – М.: Изд-во АН СССР, 1962. – Вып. 91. – С. 72-77.
31. Поселення скіфського часу в басейні Дінця // Археологія. – К.: Вид-во АН УРСР, 1962. – Т. 14. – С. 135-155; іл.

1963

32. Металл скифов – железо и сталь // Методы естественных и технических наук в археологии: Тез. докл. Всесоюз. совещ. по применению в археологии методов естеств. и техн. наук. – М., 1963. – С. 34-36. – Соавторы Л.А.Солнцев, Л.Д.Фомин.
33. Zur Frage der Askerboutchnik bei den Stämmen der Skythenzeit in Osteuropa // BCO. – Н. 5. – С. 1-3.

1964

34. Поселення скіфського часу біля станції Шовковка (на Харківщині) // Археологія. – К.: Вид-во АН УРСР, 1964. – Т. 16. – С. 181-190.; іл.

1965

35. Металеві знаряддя виробництва лісостепової Скіфії (ножі) // ПН. – 1965. – Вип. 1. – С. 137-152; мал.
36. Появление и освоение железа в Восточной Европе // УЗ-ХУ. – Харьков, 1965. – Вып. 4. – С. 219-227.

37. Siedlungen der Skytenzeit im Donezbecken // BCO. – 1965. – Н. 10. – С. 38-40.

1966

38. Altertümer vom Sewersky Donez // BCO. – 1966. – Н. 5. – С. 295-297.
39. К вопросу о значении культурно-хозяйственных особенностей степной и лесостепной Скифии // Тез. докл. и сообщ. на конф. по вопросам скифо-сарматской археологии. – М., 1966. – С. 31-39.
40. Нові дані про господарство скіфської епохи // ВХУ. – 1966. – № 17: Іст. сер. – Вип. 1. – С. 73-82; іл.
41. Основные итоги раскопок 1965 г. на Восточном Бельском городище // Тез. докл. на заседаниях Сессии Отд. ист. наук, пленуме Ин-та археологии и Ученого совета Ин-та этнограф. Ан СССР, посвящ. итогам полевых исследований 1965 г. – М., 1966. – С. 15-17.

1967

42. Дослідження староруських залізних виробів Донецького городища // Нариси з історії техніки. – Вип. 7. – К., 1967. – Співавтори О.М.Петриченко, Л.О.Солнцев, Л.Д.Фомін.
43. Исследования лесостепной полосы УССР // АО 1966 г. – М.: Наука, 1967. – С. 199-201.

1968

44. Исследования памятников скифского времени в бассейнах Ворсклы, Сулы и Северского Донца // АО 1967 г. – М.: Наука, 1968. – С. 209-210.

1969

45. До питання про виробництво заліза у болгаро-аланських племен салтівської культури // ВХУ. – 1969. – № 35: Іст. сер. – Вип. 3. – С. 74-81. – Співавтор В.К.Міхеев.
46. Исследования Западного и Восточного Бельских городищ // АО 1968 г. – М.: Наука, 1969. – С. 273-275.

47. Найдавніші орні знаряддя на території України // ПН. – 1969. – Вип. 6. – С. 142-146.

1970

48. Добыча и обработка железа у племен Скифии в VII-IV вв. до н.э. // Actes du VII Congr. Intern. Sciences Prehistoriques et Protohistoriques. – Prague, 1970. – Т. 10. – С. 108-111.
- 49/ Походження і техніка лиття бронзових казанів раннього залізного віку // Нариси з історії природознавства і техніки. – К.: Наукова думка, 1970. – Вип. 12. – С. 67-78; іл. – Співавтори О.М.Петриченко, Л.О.Солнцев, Л.Д.Фомін.
50. Раннеславянское поселение VIII-X вв. на Донецком городище // МИА. – М.: Наука, 1970. – Т. 176: Древние славяне и их соседи. – С. 105-108; ил.
51. Раскопки в бассейнах Северского Донца и Восклы // АО 1969 г. – М.: Наука, 1970. – С. 243-244.
52. Техніка виготовлення скіфської наступальної зброї із заліза й сталі // Археологія. – К.: Наукова думка, 1970. – Т. 23. – С. 40-59.; іл. – Співавтори Л.Д.Фомін, Л.О.Солнцев.

1971

53. Археологические разведки Скифославянской экспедиции Харьковского государственного университета // АИУ 1968 г. – К.: Наукова думка, 1971. – Вип. 3. – С. 152-153.
54. DER Hakenpflug der Bronzezeit in der Ukraine (A Bronze Age Ard in the Ukraine) // Tools and Tillage. – Copenhagen, 1971. – Vol. 1. – № 4. – P. 223-224.
- Відрук: Balassa I. Acta Ethnographica Academiæ Scientiarum Hungaricæ. – 1972. – № 21. – С. 438.
55. Исследования Бельского городища // АИУ 1968 г. – К.: Наукова думка. – Вип. 3. – С. 49-58; ил.
56. К вопросу о значении культурно-хозяйственных особенностей степной и лесостепной Скифии // МИА. – М.: Наука, 1971. – № 177. – С. 92-102; ил.
57. Работы Скифо-славянской экспедиции Харьковского государственного университета // АО 1970 г. – М.: Наука,

1971. – С. 276-277.

58. Развитие ремесел у населения Скифии VII-III вв. до н.э. // XIII Междунар. конгресс по истории науки – М.: Наука, 1971. – Секц. № 3: История антич. науки и техники. – С. 23.

1972

59. Бельское городище – важнейший политический и экономический центр скифской эпохи в Восточной Европе // XV наук. конф. Ін-ту археології, присвяч. 50-річчю утворення СРСР: Тез. пленар. і секц. доп. – Одеса, 1972. – С. 22-25.
60. Дослідження пам'яток в басейнах Сіверського Дінця і Ворскли // АДУ 1969 р. – К.: Наукова думка, 1972. – Вип. 4. – С. 125-129; іл.
61. Основные результаты раскопок 1970-1971 гг. На Бельском городище (г.Гелон) // Тез. докл. на секциях (пленумах), посвящ. итогам полевых исследований 1971 г. / АН СССР. ИА /. – М., 1972. – С. 89-90.
62. Походження племен раннього залізного віку на території лісостепоного Лівобережжя України // ПНН. – 1972. – Вип. 14. – С. 153-163; іл.
63. Работы в бассейнах Ворсклы и Северского Донца: [Полт. и Харьк. обл.] // АО 1971 г. – М.: Наука, 1972. – С. 328-329.

1973

64. Восточное укрепление Бельского городища // Скифские древности: Сб. науч. ст. – К.: Наукова думка, 1973. – С. 82-112.
65. Der Askerbau bei den Stämmen Skythieus in 7-3 Jahrhundert v.u.z. // Slovenska archeologia. – Bratislava, 1973. – Т. 21. – № 1. – S. 147-166.
66. Исследования в Харьковской и Полтавской областях // АО 1972 г. – М.: Наука, 1973. – С. 351-352.

1974

67. Раскопки на Бельском городище // АО 1973 г. – М.: Наука, 1974. – С. 364-365.
68. Zur Frage über die Technik und die Bearbeitungszentren von

Buntmetallen in Früheisenzeit // Symposium zu Problemen der jüngeren Hallstattzeit in Mitteleuropa, 25-29 Sept., 1970. — Smolenice; Bratislava, 1974. — S. 469-489.

1975

69. Исследование археологических объектов в зоне Травянского водохранилища и связанной с ним оросительной системы: Отчет о НИР / Рук.: Б.А.Шрамко // Сб. реф. НИР, сер. 29. — 1975. — № 7. — С. 16-17 (Харьк. ун-т).
70. Исследование Бельского городища в 1973-1974 гг. // Новейшие открытия советских археологов: Тез. докл. конф. — К., 1975. — Ч. 2. — С. 5-6.
71. Исследования в бассейне р. Мерлы // АО 1974 г. — М., 1975. — С. 324-325. — Соавторы В.К. Михеев, А.А. Моруженко.
72. Новые исследования Бельского городища // АО 1974 г. — М.: Наука, 1975. — С. 374-375.
73. Крепость скифской эпохи у с. Бельск — город Гелон // Скифский мир: [Сб. науч. ст.]. — К.: Наукова думка, 1975. — С. 94-132.
74. Святилище VI-V веков до н.э. в г. Гелоне: [Бельское городище Полтавской обл.] // 150 лет Одесскому археологическому музею АН УССР: Тез. докл. юбил. конф. — К.: Наукова думка, 1975. — С. 84-85.

1976

75. Рец.: Антейн А.К. Дамасская сталь в странах бассейна Балтийского моря. — Рига: Зинатне, 1973. — 130 с. // Вопр. истории естествознания и техники. — 1976. — Вып. 3. — С. 85-86.
76. К истории развития древней металлургии и металлообработки железа // Вопр. истории естествознания и техники. — М.: Наука, 1976. — Вып. 4 (53). — С. 49-54.
77. Новые находки на Бельском городище и некоторые вопросы формирования и семантики образов звериного стиля // Скифо-сибирский звериный стиль в искусстве народов Евразии: [Сб. науч. ст.]. — М.: Наука, 1976. — С. 194-209.
78. Раскопки Бельского городища и могильника «Скоробор»

(Полтав. обл.) //АО 1975 г. — М.: Наука, 1976. — С. 408-409.

1977

79. Продолжение раскопок Гелона // АО 1976 г. — М.: Наука, 1977. — С. 393-394.
80. Раскопки в бассейнах Северского Донца и Ворсклы //АО 1976 г. — М.: Наука, 1977. — С. 360-361.— Соавтор В.Е.Радзиевская.

1978

81. Новые исследования Бельского городища // Археологические исследования на Украине в 1976-1977 гг.: Тез. докл. XVII конф. ИА АН УССР / Ужгород, апр. 1978. — С.65.
82. Новые раскопки Гелона // АО 1977 г. — М.: Наука, 1978. — С. 403-404.
83. Работы на новостройках Харьковской области // АО 1977 г.— М.: Наука, 1978. — С. 303-304. — Соавторы Ю.В.Буйнов, А.Г.Дьяченко.

1979

84. Киммерийский вклад в культуру скифской эпохи // Проблемы эпохи бронзы юга Восточной Европы: Тез. докл. конф. (Донецк, 3-6 дек. 1979 г.). — Донецк, 1979. — С. 12-13.
85. Могильник у с. Павлюкова // Могильники черняховской культуры: [Сб. науч. ст.]. — М.: Наука, 1979. — С. 9-12.
86. Раскопки Гелона //АО 1978 г. — М.: Наука, 1979. — С. 425-426.
87. Работы новостроечной экспедиции Харьковского университета //АО 1978 г. — М.: Наука, 1979. — С. 302-303. — Соавторы С.И.Берестнев, Ю.В.Буйнов, А.Г.Дьяченко.

1980

88. Новые раскопки Гелона // Археологические исследования на Украине в 1978-1979 гг.: Тез. докл. XVIII конф. Ин-та археологии АН УССР. — Днепропетровск, 1980. — С. 80.
89. Продолжение раскопок Гелона // АО 1979 г. — М.: Наука, 1980. — С. 353-354.

1981

90. Возникновение и начальный период развития сварки // Сварка в СССР. – М., 1981. – Т. I. – Разд. 1, Гл. I. – С. 9-19.
91. Die ältesten Eisenfundstücke in Osteuropa // Frühes Eisen in Europa: Symposiums des «Comité pour la sidérurgie ancienne de E'UISPP». – Schaffhausen, 1981. – Acta des 3. – S. 109-114.
92. Раскопки на Восточном укреплении города Гелона // АО 1980 г. – М.: Наука, 1981. – С. 324.

1983

93. Архаическая керамика Восточного укрепления Бельского городища и проблема происхождения его обитателей // АСГЭ. – Л.: Искусство, 1983. – № 23. – С. 72-92.
94. Новые находки в городе Гелоне // АО 1981 г. – М.: Наука, 1983. – С. 334-335.
95. К вопросу о некоторых источниках изучения скифского ремесла // ВХУ. – 1983. – № 283. – С. 119-125.
96. Погребения VIII—X вв. у с. Пятницкое в Харьковской области // Древнерусское государство и славяне: Материалы симпози., посвящ. 1500-летию Киева. – Минск, 1983. – С. 48-50.

1984

97. Из истории скифского вооружения // Вооружение скифов и сарматов: Сб. науч. тр. – К.: Наука, 1984. – С. 22-39.; ил.
98. Модель бычьей упряжки скифского времени // Древности Евразии в скифо-сарматское время. – М.: Наука, 1984. – С. 251-255.; ил.
99. Обработка кожи в Скифии // Проблемы археологии Поднепровья III-I тыс. до н.э.: Межвуз. сб. науч. тр. – Днепропетровск: Изд-во ДГУ, 1984. – С. 142-156.; ил.
100. Раскопки Гелона // АО 1982 г. – М.: Наука, 1984. – С. 344-345.
101. Ф. Энгельс и проблема возникновения городов в Скифии // Фридрих Энгельс и проблемы истории древних обществ: Сб. науч. тр. – К.: Наукова думка, 1984. – С. 218-230.

1985

102. Глиняные скульптуры Гелона // Всесоюз. археол. конф. «Достижения советской археологии в XI пятилетке»: Тез. докл. — Баку, 1985. — С. 375-377.
103. Жилище VI в. до н.э. на Бельском городище // ВХУ. — 1985. — № 268: История СССР и зарубежных стран. — С. 74-83.; ил.
104. Культовые скульптуры Гелона // Археологические памятники Юго-Восточной Европы: (Железный век и эпоха средневековья): Сб. науч. тр. — Курск, 1985. — С. 3-39.; ил.
105. Новые раскопки раннеславянского поселения на Северском Донце и вопрос об алано-болгаро-славянских связях VIII-X вв. // Народно-демократические революции и развитие славянских стран по пути социализма: X Всесоюзная научная конференция историков-славистов 30 января — 1 февраля 1985 г.: Тез. докл. и сообщ. — Харьков, 1985. — С. 157-158.
106. Раскопки Бельского городища // АО 1983 г. — М.: Наука, 1985. — С. 375-376.

1986

107. Раскопки города Гелона // АО 1984 г. — М.: Наука, 1986. — С. 332-333.

1987

108. Весенний праздник у земледельцев лесостепной Скифии // Конференция «Религиозные представления в первобытном обществе»: Тез. докл. — М., 1987. — С. 217-218.
109. Раскопки Гелона // АО 1985 г. — М.: Наука, 1987. — С. 439-440.

1988

110. Исследования Харьковского университета // АО 1986 г. — М.: Наука, 1988. — С. 257-259. — Соавтор Ю.В.Буйнов.
111. Основные черты и особенности лесостепной культуры скифской эпохи // Тез. докл. Всесоюз. семинара, посвящ. 90-

летию со дня рождения М.И.Артамонова. — Л., 1988. — С. 3. — (Гос. Эрмитаж). — /На правах рукописи/.

112. Раскопки курганов и майданов в бассейне р.Мерлы // ВХУ. — 1988. — № 316: История. — Вып. 22. — Харьков: Изд-во ХГУ. — С. 98-108.; ил. — Соавтор Ю.Н.Бойко.

1989

113. Вклад Б.Н.Гракова в изучение древних производств // Тез. докл. обл. конф. «Проблемы скифо-сарматской археологии Северного Причерноморья», посвящ. 90-летию со дня рождения проф. Б.Н.Гракова. — Запорожье, 1989. — Ч. 1. — С. 177-179.
114. Гелони на Кавказі і Ворсклі // Тези доп. і повідомл. Першої Полтавської наук. конф. з іст. краєзнавства. — Полтава, 1989. — С. 103.
115. Die Eisenbearbeitung bei den Skythen im Nördlichen Schwarzeergebiet (7-4 Jahrhundert v.u.z.) // Archaeometallurgy of Iron 1967-1987: Internat. Symp. of the Comité pour la sidérurgie ancienne de L'UISPP. Ziblice, 5-9 oct. 1987. — Prague, 1987. — S. 359-362.
116. Кузминская пристань и торговые связи жителей Бельского городища // Проблемы археологии Сумщины: Тез. докл. обл. науч.-практ. конф. — Сумы, 1989. — С. 42-43.
117. Культурно-исторические связи древнего населения Полтавской области в раннем железном веке // Охрана и исследования памятников археологии Полтавщины.: Второй обл. науч.-практ. семинар. Май 1989: Тез. докл. и сообщ. — Полтава, 1989. — С. 41-44.
118. Усадьба скифской эпохи на Бельском городище // ВХУ. — 1989. — № 343: История. — Вып. 23. — С. 77-87.

1990

119. Была ли лесостепь завоевана скифами // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини: Третій обл. наук.-прак. Семінар: Тези доп., квіт. 1990 р. — Полтава, 1990. — С. 124-126.
120. Eine Studie zum eisernen Dolch der Früans dem grabnügel

bei Gerasimovka // Paleometallurgie du fer et cultures. — Symposium international du Comité pour la Sidérurgie ancienne. — Belfort, 1990. — S. 3.

121. Крупный центр бронзолитейного ремесла в Скифии VII-III вв. до н.э. // Археологические исследования в Центральном Черноземье в XII пятилетке: Тез. докл. и сообщ. — Белгород, 1990. — С. 104-106.

1991

122. Вклад ученых Харьковского университета в развитие археологии (1805-1990) // ВХУ. — 1991. — № 357.: История. — Вып. 24: Историческая наука в Харьковском университете. — Харьков: Изд-во ХГУ, 1991. — С. 104-130. — Соавтор В.К. Михеев.
123. Древнейшее изделие из кричного железа в Восточной Европе // Древнейшие общности земледельцев и скотоводов Северного Причерноморья (V тыс. до н.э. — V в. н.э.). — К.: Наукова думка, 1991. — С. 105-106.
124. Металлографические исследования железных изделий из кургана Чертомлык // А.Ю. Алексеев, В.Ю. Мурзин, Р. Ролле. Чертомлык: Скифский царский курган IV в. до н.э. — К., 1991. (38 пл.). — С. 390-397. — Соавтор Л.А. Солнцев; ил.
125. Оборонні споруди Великого Більського городища // Пам'ятки археології Потавщини. — Полтава, 1991. — С. 44-49. — Співавтор І.Б. Шрамко.
126. Фракийские связи Днепровского Левобережья в VII-III вв. до н.э. // Болгаристика в системе общ. наук. — Тез. докл. — 2-я Всесоюзная конф. по болгаристике. — Харьков, 1991. — С. 21-22.
127. Хорошевское городище // Археология славянского Юго-Востока. — Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1991. — С. 50-59.
128. Das Burgwallsystem von Belsk (Ukraine) // Hamburger Beiträge zur archäologie. — Mainz, 1991. — Fol. 18. — S. 57-84. — Соавторы Р. Ролле, В. Мурзин.

1992

129. Die Osteuropäische Steppe und Waldsteppe in ihren Wechselbeziehungen während der frühen Eisenzeit // Archeologische Mitteilungen aus Iran: Herausgegeben vom Deutschen Archäologischen Institut Abteilung Teheran. — Berlin: Dietrich Reimer Verlag, 1992. — Band 25. — S. 47-63; Taf. 15.
130. Курганы у с.Веселое в Харьковской области // ВХУ. — 1992. — № 362: История. — Вып. 25. — С. 110-119.
131. Пахотные орудия юга Восточной Европы в бронзовом и раннем железном веке // История и археология Слободской Украины: Тез. докл. и сообщ. Всеукр. конф., посвящ. 90-летию XII Арх. съезда. — Харьков, 1992. — С. 220-221.
132. Tilling Implements of South Eastern Europe in the Bronze Age and Early Iron Age // Tools and Tillage, vol. VII, I. — Copenhagen, 1992. — P. 48-64.

1993

133. Древнейшие земледельческие орудия в Украине // Социально-экологические проблемы современного производства: Тез. докл. науч.-практ. конф. — Харьков, 1993. — С. 47-49.
134. К вопросу о древнейших орудиях для вспашки почвы на территории Украины // ВХУ. — Харьков: Основа, 1993. — № 374: История. — Вып. 27. — С. 3-9.

1994

135. Новые раскопки курганов в могильнике Скоробор // Древности. — Харьков: АО «Бизнес Информ», 1994. — С. 102-126; ил.
136. Перелік пам'яток археології території та найближчих околиць Більського городища // ПАЗ. — Полтава: Полт. літератор, 1994. — Число 2. — С. 195-197; схема.
137. Раскопки 1992-1993 гг. на Восточном укреплении Бельского городища // Древности. — Харьков: АО «Бизнес Информ». — 1994. — С. 188-189; ил.

1995

138. **Ямные сырдутные горны в Скифии** // Проблемы археологии древней и средневековой истории Украины: Тез. докл. 1-3 марта 1995 г. – Харьков, 1995. – С. 58-59. – Соавтор И.Б.Шрамко.
139. **Новые раскопки на Восточном укреплении Бельского городища** [О результатах исследований 1990-1992 гг.] // ПАЗ. – Полтава: Полт. литератор, 1995. – Число 3. – С. 42-49.; ил., портр.
140. **О достоверности сведений Геродота о гелонах** // ПАЗ. – Полтава: Вид. центр «Археологія», 1995. – Число 4. – С. 71-79., портр.
141. **Биритуальный курган у с. Дуванка** // Древности. – Харьков: АО «Бизнес Информ». – 1995. – С. 172-173.

1996

142. **Більське городище скіфського часу. Історична довідка** // Наукова концепція державного заповідника «Більське городище скіфського часу». – Полтава: ВЦ «Археологія» ЦОДПА. – 1996. – С. 3-21. – Співавтори О.Б.Супруненко, І.М.Кулатова.
143. **Раскопки В.А.Городцова на Бельском городище в 1906 г. (по материалам коллекции ГИМ)** // Більське городище в контексті вивчення пам'яток раннього залізного віку Європи. – Полтава: ВЦ «Археологія» ЦОДПА. – 1996. – С. 29-54.
144. **Комплекс глиняных скульптур Бельского городища** // Більське городище в контексті вивчення пам'яток раннього залізного віку Європи. – Полтава: ВЦ «Археологія» ЦОДПА. – 1996. – С. 67-87.

1997

145. **Из истории первых послевоенных археологических раскопок** // Українська історична наука на порозі ХХІ століття. Матеріали наук. конф. – Харків, 1997. – Вип. 3. – С. 137-148.
146. **О результатах исследования железных изделий из находок на Северном Кавказе** // Некоторые вопросы культурных и

этнических связей населения Северного Кавказа в эпоху поздней бронзы – раннего железа. – Армавир, 1997. – С. 71-76. – Соавтор Л.А.Солнцев.

147. Раскопки 1995 г. на Восточном укреплении Бельского городища // Древности. – Харьков: АО “Бизнес-Информ”. – 1997. – С. 155-156.

148. Возникновение и развитие Бельского городища // Проблемы истории и археологии Украины. К 140-летию со дня рождения акад. Д.И.Багалея. Тезисы науч. конф. – Харьков, 1997. – С. 36.

149. Metallographische Untersuchungen der Eisengegenstände // Hamburger Forschungen zur Archäologie, B.I. Königskurgan Čertomlyk. – Beilagenteil. – Mainz, 1997. – H. 3. – S. 185-192.

1998

150. Люботинское городище // Люботинское городище. – Харьков: «Регион – Информ». – 1998. – С. 9-131.

151. Металлографические исследования железных изделий Люботинского городища // Люботинское городище. – Харьков: «Регион – Информ». – 1998. – С. 132-140.

1999

152. К вопросу о бронзолитейном производстве в Скифии // Евразийские древности. 100 лет Б.Н.Гракову: архивные материалы, публикации, статьи. – М.: Изд-во ИА РАН. – 1999. – С. 318-324.

153. Уникальное изделие ремесленников Скифии // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава: ВЦ “Археологія” ЦОДПА. — 1999. — № 2. – С. 13.

154. От редактора издания // Гаврилюк Н.А. История экономики Степной Скифии VI-III вв. до н.э. – К.: Изд-во ИА НАНУ. – 1999. – С. 3-4.

2000

155. Некоторые вопросы развития строительства в Лесостепной Скифии // Археология и древняя архитектура Лесостепной Скифии

бережной Украины и смежных территорий. Тез. докл. науч.-
практ. конф. – Донецк, 2000. – С. 28-30.

Статті в наукових журналах

1951

156. Кафедра древней истории и археологии Харьковского государственного университета им.А.М.Горького // ВДИ. – 1951. - №4. – С. 236-237.

1957

157. Памятники древнейшего прошлого Верхнего и Среднего Дона // СА. – 1957. — № 2. — С. 277-278.
158. Следы земледельческого культа у лесостепных племен Северного Причерноморья в раннем железном веке // СА. – 1957. — № 1. – С. 178-198; ил.

1960

159. Новые детали устройства раннеславянских жилищ // СА – 1960. — № 3. – С. 319-321; ил.

1961

160. К вопросу о технике земледелия у племен скифского времени в Восточной Европе // СА. – 1961.— № 1. — С. 73-90; ил.

1963

161. Рыболовство у жителей Донецкого городища в VIII-XIII вв. // СА. – 1963. — № 2. – С. 74-84; ил. – Соавтор Е.А.Цепкин.
162. Техника обработки железа в лесостепной Скифии // СА. – 1963. - № 4. – С. 36-57; ил. – Соавторы Л.А.Солнцев,

Л.Д.Фомин.

1964

163. Древнейший деревянный плуг из Сергеевского торфяника: (В связи с проблемой возникновения пашенного земледелия в Восточной Европе) // СА. — 1964. — № 4. — С. 84-100.

1965

164. Первая находка изделия из метеоритного железа в Восточной Европе // СА. — 1965. — № 4. — С. 199-204. — Соавторы Л.Д.Фомин, Л.А.Солнцев.

1967

165. Історики вузів України — славному 50-річчю // УІЖ. — 1967. — № 12. — С. 142-143.
166. Харківський університет: [Іст. фак. ХДУ — 50-річчю Жовтня] // УІЖ. — 1967. — № 12. — С. 142-143.

1969

167. О появлении изделий из чугуна в Восточной Европе // СА. — 1969. — № 1. — С. 40-47. — Соавторы Л.А.Солнцев, Р.Б.Степанская, Л.Д.Фомин.
168. Орудия скифской эпохи для обработки железа // СА. — 1969. — № 3. — С. 53-70; ил.

1970

169. Об изготовлении золотых украшений ремесленниками Скифии // СА. — 1970. — № 2. — С. 217-221; рис.

1971

170. Господарство лісостепових племен на території України (VII-III ст. до н.е.) // УІЖ. — 1971. — № 1. — С. 53-61.
171. Новые исследования техники обработки железа в Скифии // СА. — 1971. — № 4. — С. 140-153; ил. — Соавторы

Л.Д.Фомин, Л.А.Солнцев.

172. Разгадываются тайны скифов // Под знаменем ленинизма. — К., 1971. — № 15. — С. 52-55.

173. Рец.: Черненко Е.В. Скифский доспех. — К.: Наукова думка, 1968. — 168 с.; 75 рис. // СА. — 1971. — Т. I. — С. 292-294.

1972

174. Литъё в Скифии // Литейн. производство. — М., 1968. — № 11. — С. 41-46.; ил. — Соавтор А.Н.Петриченко. — Рез. рус.

175. Про час появи орного землеробства на півдні Східної Європи // Археологія. — 1972. — № 7. — С. 25-35; ил.

1973

176. Der ackerbau bei den Stammen Skythieus in 7-3 Jahrgundert v.u.z. // Slovenska archeologia. — Bratislava, 1973. — Т. 21. — № 1. — S. 147-166.

178. Точильні знаряддя скіфської доби // Археологія. — 1973. — № 11. — С. 43-48.

1974

179. К вопросу о технике изготовления сарматских мечей и кинжалов // СА. — 1974. — № 1. — С. 181-190; рис. — Соавторы Л.А.Солнцев, Р.Б.Степанская, Л.Д.Фомин.

180. Унікальні знахідки: [Про розкопки Більськ. городища на Полтавщині] // НіС. — 1974. — № 6. — С. 48; ил.

1975

181. Некоторые итоги раскопок Бельского городища и гелонобудинская проблема // СА. — 1975. — № 1. — С. 65-85.

1977

182. Начальный этап обработки железа в Восточной Европе: (Доскифский период) // СА. — 1977. — № 1. — С. 57-74. — Соавторы Л.Д.Фомин, Л.А.Солнцев.

1980

183. Дискуссионные проблемы отечественной скифологии. Круглый стол: Обсуждение / Э.А.Грантовский, Л.С.Клейн, ... Б.А.Шрамко и др. // Народы Азии и Африки. — 1980. — № 6. — С. 67-102.
184. Нові археологічні пам'ятки на Харківщині // Археологія. — 1980. — № 33. — С. 100-108; іл. — Співавтор В.Е.Радзівська.
185. Ранньосередньовічне поселення в Більську [на Полтавщині] // Археологія. — 1980. — № 35. — С. 74-79; іл.
186. Усадьба с косторезной мастерской на Бельском городище // СА. — 1980. — № 4. — С. 181-189; ил. — Соавтор В.Е.Радзиевская.

1981

187. Обговорення нової концепції передісторії Київської Русі академіка Б.О.Рибаківа: [Ставлення вчених УРСР до положень нової концепції] // УДЖ. — 1981. — № 10. — С. 29-53. — Співавтори Ф.П.Шевченко, В.Д.Баран та ін.

1983

188. Рец.: Mutz A. Die Kunst des Metelldiebens briden Röneern: Interpretationen antiker Arbeitsverfahren auf Wrund von werkspuren. — Basel. — 1972. — 180 s. // СА. — 1983. — № 3. — С. 224-231.
189. Розкопки курганів раннього залізного віку на Харківщині // Археологія. — 1983. — № 43. — С. 54-62.

1984

190. Рец.: Мозолевський Б.М. Товста Могила. — К.: Наукова думка, 1979. — 251 с. // СА. — 1984. — № 1. — С. 272-280.

1985

191. Культурные растения Скифии // СА. — 1985. — № 2. — С. 47-64. — Соавтор З.В.Янушевич.

1986

192. К вопросу о железообрабатывающем ремесле в степной Скифии // СА.— 1986. — № 2. — С. 156-169. — Соавторы Л.А.Солнцев, Л.Д.Фомин.

1987

193. Підсумки досліджень Більського городища // Археологія.— 1987. — № 57. — С. 75-81.

1988

194. Детали оленьей упряжи в Скифии // СА. — 1988. — № 2.— С. 233-237.

1993

195. Исследование биметаллического ножа из погребения каткомбной культуры // РА. — 1993. — № 2. — С. 163-170. — Соавтор Ю.Г.Машкаров.

1994

196. Розкопки курганів VII-IV ст. до н.е. поблизу Більська // Археологія. — 1994. — № 4. — С. 117-133.; іл

Статті в енциклопедіях та довідниках

1969

197. Великогомільшанське городище // Рад. енциклопедія історії України. — К.: УРЕ, 1969. — Т. I. — С. 259.

1970

198. Залізний вік (в археології) // Рад. енциклопедія історії

- України. — К.: УРЕ, 1970. — Т. 2. — С. 178-180.
199. Люботинское городище // Рад. енциклопедія історії України. — К.: УРЕ, 1971. — Т. 3. — С. 41.

1972

200. Донець: [Городище на окраїне г. Харькова] // БСЭ. — 3-е изд. — М.: Изд-во СЭ, 1972. — Т. 8. — С. 1306.
201. Скіл // Рад. енциклопедія історії України. — К.: УРЕ, 1972. — Т. 4. — С. 106.
202. Скілур // Рад. енциклопедія історії України. — К.: УРЕ, 1972. — Т. 4. — С. 106.

1977

203. Залізний вік // УРЕ. — 2-е вид. — К.: УРЕ, 1979. — Т. 4. — С. 184-185.

Статті у часописах

1940

204. Творча ініціатива студентів: [Виставка „Епоха Гомера"] // За більшовицькі кадри. — м. Харків. — 1940. — 28 березня.

1949

205. Розкопки в с. Велика Гомільша // Правда Зміївщини. — м.Зміїв Харків. обл. — 1949. — 11 вересня.

1950

206. Археологічні розкопки в селі Велика Гомільша // СК. — 1950. — 4 березня.

1951

207. Археологічні розкопки на Харківщині (3 далекого

Професор, доктор історичних наук
Б.А.Шрамко.
Харків.

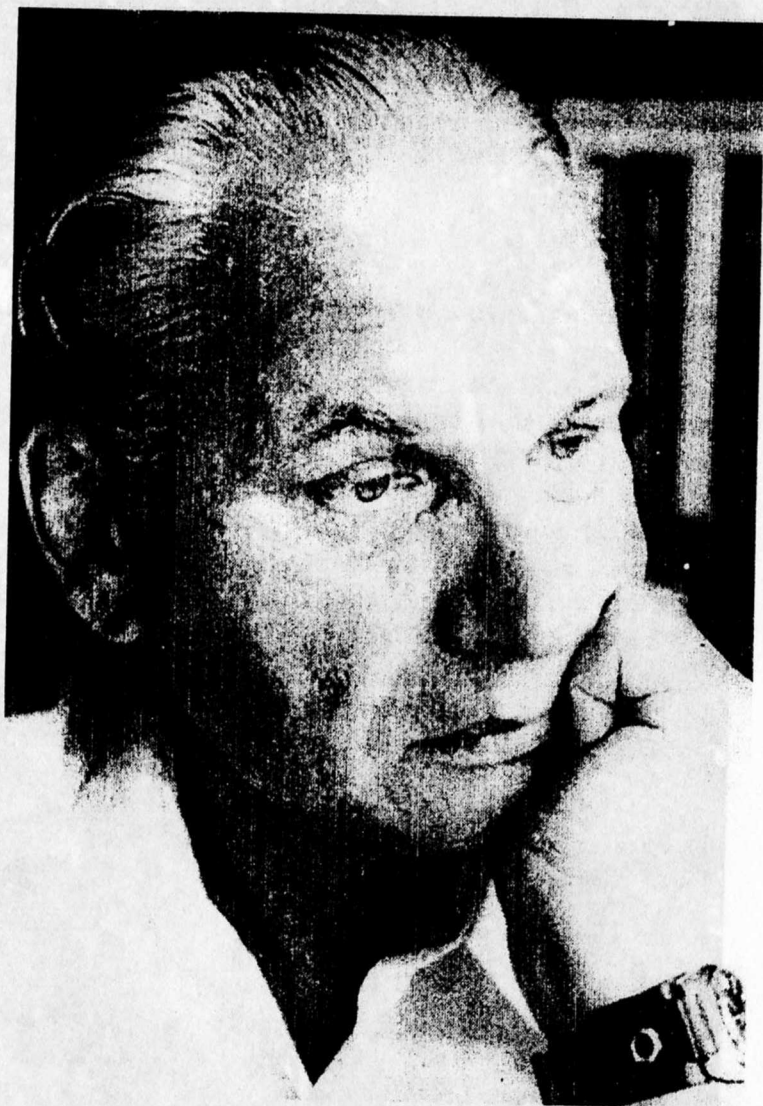
Лейтенант Б.А.Шрамко.
1943.

Б.А. Шрамко під час розкопок
курганів на Харківщині.
Новий Мерчик, 1984.

Борис Андрійович Шрамко.
Харків, 1976.

- минулого нашої батьківщини) // СХ. — 1951. — 8 вересня.
208. Археологічні розкопки на Харківщині // СХ. — 1951. — 10 вересня.

1952

209. Археологічні розкопки на Харківщині // СК. — 1952. — 26 червня.
210. Літні археологічні дослідження [експедиції ХДУ] // СК. — 1952. — 5 червня; 8 вересня.

1953

211. Вивчення пам'ятників давнини на Харківщині // СХ. — 1953. — 6 грудня.
212. Рештки мамонта в околицях Харкова // СХ. — 1953. — 25 травня.

1954

213. Археологічні дослідження експедиції Харківського державного університету // СХ. — 1954. — 26 грудня.
214. Из глубины веков // КЗ. — 1954. — 8 августа.

1955

215. Древнерусский город Донец: Археол. раскопки в окрест. Харькова // КЗ. — 1955. — 21 августа.
216. Памятники древнего земледелия на Харьковщине // КЗ. — 1955. — 11 декабря.

1957

217. Изучение древних памятников Харьковщины // КЗ. — 1957. — 23 июня.

1958

218. Новые страницы из истории восточных славян // КЗ. —

1958. — 15 июня.

1960

219. Донецкое городище // КЗ. — 1960. — 13 марта.

1962

220. Крепость скифской эпохи: [О раскопках городища скиф. эпохи около Люботина] // КЗ. — 1962. — 27 июня.

1965

221. Находки археологов [ХГУ] // КЗ. — 1965. — 23 мая.

1967

222. Городище у Коробовых Хуторов // КЗ. — 1967. — 18 апреля.

223. Найдено скифское оружие: [Археол. экспедиция ХГУ в с. Большая Гомольша] // КЗ. — 1967. — 8 июля.

224. Пора хвилюючих вражень: [Про стародавні пам'ятки Харківщини] // ЛЗ. — 1967. — 21 липня.

1968

225. Подтверждается рассказ Геродота // КЗ. — 1968. — 30 октября.

1969

226. Донецьке городище // ВХ. — 1969. — 13 жовтня. —
Співавтор А. Строков.

1970

227. Піднімаючи завіси історії // Народна трибуна. — смт. Котельва Полтав. обл. — 1970. — 31 серпня.

228. Розгадані секрети давнини: [Останні досягнення рад. археології у вивченні племен Скіфії / Інтерв'ю з проф. Б.А.Шрамком] // ЛЗ. — 1970. — 10 грудня.

1971

229. Хто ви, скіфи? // Літературна Україна. — м.Київ. — 1971. — 13 серпня.

1972

230. Тайны города Гелона: Новые открытия археологов Харьковского университета // КЗ. — 1972. — 3 сентября.

1973

231. Унікальні знахідки у Більську // Народна трибуна. — смт. Котельва. — 1973. — 27 жовтня.
232. Уникальные находки в древнем городе Гелоне // КЗ. — 1973. — 16 октября.

1975

233. Знахідки під Більськом // ЗП. — м. Полтава. — 1975. — 2 листопада. — С. 4.

1981

234. Харьков, откуда истоки твои? // КЗ. — 1981. — 7 июня.

1982

235. Сокровища скифов [о результатах раскопок в Бельском городище, г.Гелоне за 1981 г. / интервью А.В.Ната с проф. Б.А.Шрамко] // Известия. — г.Москва. — 1982. — 12 января. — № 12 (19993). — С. 6.
236. Тайны Гелона // КЗ. — 1982. — 8 марта.

1983

237. Древние славянские поселения в Хорошеве: Из глубины веков // КЗ. — 1983. — 20 ноября.

1986

238. Нові відкриття археологів // Народна трибуна.— смт. Котельва.— 1986.— 30 серпня.

Література про Б.А.Шрамка

Основні праці, де подається оцінка наукової діяльності Б.А.Шрамка

1961

239. Ляпушкин И.И. Днепровское лесостепное Левобережье в эпоху железа.— М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1961. — 383 с. — (МИА, № 104). — С. 191, 193, 260, 374 — данные о работах Б.А.Шрамко.

1965

240. Hensel W. Słowiańszczyzna wezwnośredniowieczna: Zazys kылtury materialnej.— Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1965. — 679 s. — S. 29, 138, 449, 584.

1966

241. Смирнов А.П. Скифы. — М.: Наука, 1966. — 199 с. — С.126, 187, 195, 196.
242. Цалкин В.И. Древнее животноводство племен Восточной Европы и Средней Азии. — М.: Наука, 1966. — 158 с. — (МИА, № 135). — С. 4, 5, 6.

1967

243. Возникновение и развитие земледелия / В.М.Массон,

И.Т.Кругликова, А.В.Кириянов. — М.: Наука, 1967. — 232 с. — С. 135, 150, 151, 153, 230.

244. Ковпаненко Г.Т. Племена скифського часу на Ворсклі. — К.: Наукова думка, 1967. — 187 с. — С. 10, 21, 50, 57, 64, 67, 68, 72, 73, 75, 80, 108, 111, 114 та ін.

245. Мельниковская О.Н. Племена Южной Белоруссии в раннем железном веке. — М.: Наука, 1967. — 195 с. — С. 58, 62, 67, 97, 119, 122, 124, 130, 138, 140.

1968

246. Ильинская В.А. Скифы днепровского лесостепного Левобережья: (Курганы Посулья). — К.: Наукова думка, 1968. — 203 с. — С. 150, 161, 162, 173, 183, 184.

247. Черненко Е.В. Скифский доспех. — К.: Наукова думка, 1968. — 190 с. — С. 20, 157-159.

1969

248. Baranova M. Europska remodelstvi v archeologii. — Praha: Archeologicky ústav ČSAV, 1969. — 274 s. — S. 20, 181, 207, 219.

249. Bukovski Z. Studia nad południowym i południowoschodnim pograniczem kultury Zużyckiej. — Wrocław; Warszawa; Kraków: Wydawnictwo Polskiej Akademii nauk, 1969. — 562 s. — S. 548.

1971

250. Граков Б.Н. Скифы: Науч.-попул. очерк. — М.: Изд-во МГУ, 1971. — 168 с. — С. 141-144, 153, 160, 168.

251. Краснов Ю.А. Раннее земледелие и животноводство в лесной полосе Восточной Европы: II тыс. до н.э. — первая половина I тыс. н.э. — М.: Наука, 1971. — 167 с. — С. 4, 35, 37, 43, 44, 49, 52.

1972

252. Винокур І.С. Історія та культура Черняхівських племен Дністро-Дніпровського межиріччя II-V ст. н.е. — К.: Наукова думка, 1972. — 178 с. — С. 88, 176.

253. Getreidebau im Ost- und Mitteleuropa // Herausgegeben von L.

Balassa. — Budapest: Akademiai Kiado, 1972. — 653 s. — S. 13, 19.

1974

254. Артамонов М.И. Киммерийцы и скифы: (От появления на ист. арене до конца IV в. до н.э.). — Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. — 156 с. — С. 99, 153, 154.

1975

255. Краснов Ю.А. Древнейшие упряжные пахотные орудия. — М.: Наука, 1975. — 183 с. — С. 64, 117, 118, 127, 131, 161.

1976

256. Тереножкин А.И. Киммерийцы. — К.: Наукова думка, 1976. — 223 с. — С. 69, 78, 164.

1979

257. Высотская Т.Н. Неаполь — столица государства поздних скифов. — К.: Наукова думка. — 1979. — 206 с. — С. 122, 124-126, 161, 169.

258. Мозолевський Б.М. Товста Могила. — К.: Наукова думка, 1979. — 250 с. — С. 180, 189, 192, 193.

259. Рыбаков Б.А. Геродотова Скифия: Ист.-геогр. анализ. — М.: Наука, 1979. — 246 с. — С. 74, 153, 180.

1980

260. Baranova M. Zemědělství starých Slovanů. — Praha: Academia, 1980. — 395 s. — S. 51, 54, 61-63, 65, 66, 364.

261. Stensberg A. Agrartechnik der Eisenzeit und des frühen Mittelalters // Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen. — 1980. — №16. — F3. — S. 55-76. — S. 63, 75.

1981

262. Ковпаненко Г.Т. Курганы раннескифского времени в бассейне р. Рось. — К.: Наукова думка, 1981. — 160 с. — С. 6, 100,

158.

263. Пузикова А.И. Марицкое городище в Посеймье: VI-V вв. до н.э. — М.: Наука, 1981. — 120 с. — С. 32, 60, 64, 65, 68, 71, 76, 86, 88, 89, 91, 94, 110.
264. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. — М.: Наука, 1981. — 607 с. — С. 333-335.
265. Черненко Е.В. Скифские лучники. — К.: Наукова думка, 1981. — 167 с. — С. 94, 99, 101, 152, 159.
266. Pleiner R. Die Wege des Eisens nach Europa // Frühes Eisen in Europa: Acta des III Symposiums des „Comité pour la sidérurgie ancienne de IVISPP“. — Schaffhausen, 1981. — S. 115-128. — S. 122, 126, 128.

1982

267. Доватур А.И., Каллистов Д.П. Шишова И.А. Народы нашей страны в “Истории Геродота”: Тексты. Перевод. Комментарии. — М.: Наука, 1982. — 455 с. — С. 32, 36, 40, 230, 235, 356-359.
268. Нейхардт А.А. Скифский рассказ Геродота в отечественной историографии. — Л.: Наука, 1982. — 240 с. — С. 106, 109, 110, 117, 121, 124-132, 134, 135, 194.
269. Третьяков П.Н. По следам древних славянских племен. — Л.: Наука, 1982. — 143 с. — С. 96, 109.
270. Pleiner R. Untersuchungen zur Schmiedetechnik auf den keltischen Oppida // Památky archeologické. — Praha, 1982. — T. 73. — S. 86-176. — S. 106, 173.

1983

271. Ильинская В.А., Тереножкин А.И. Скифия VII-IV вв. до н.э. — К.: Наукова думка, 1983. — 379 с. — С. 12, 15, 189, 307, 312, 333, 336-341, 345-352.
272. История черной металлургии и металлообработки на территории УССР (III в. до н.э.-III в. н.э.) / В.И.Бидзиля, Г.А.Вознесенская, Д.П.Недопако, С.В.Паньков. — К.: Наукова думка, 1983. — 111 с. — С. 10, 17, 37, 38.

1984

273. **Латрушев В.С.** Марийский край: Старый Ахмыловский могильник. — Йошкар-Ола: Марийск. кн. изд-во, 1984. — 229 с. — С. 228.
274. **Смирнов К.Ф.** Сарматы и утверждение их политического господства в Скифии. — М.: Наука, 1984. — 184 с. — С. 58, 84, 91, 171, 175.
275. **Черненко Е.В.** Скифо-персидская война. — К.: Наукова думка, 1984. — 117 с. — С. 7, 16, 74, 95, 99.

1985

276. **Археология Украинской ССР.** — К.: Наукова думка, 1985. — Т. 1: Первобытная археология. — 568 с.; ил. — С. 512, 513, 563.
277. **Черняков И.Т.** Северо-Западное Причерноморье во второй половине 2 тысячелетия до н.э. — К.: Наукова думка, 1985. — 170 с. — С. 168.
278. **Этнокультурная карта территории Украинской ССР в I тыс. н.э. / В.Д.Баран, Е.В.Максимов, А.Т.Смиленко и др.** — К.: Наукова думка, 1985. — 184 с. — С. 86, 125-127, 130, 131, 172.

1986

279. **Археология Украинской ССР: В 3 т.: Скифо-сарматская и античная археология.** — К.: Наукова думка, 1986. — Т. 2. — 592 с. — С. 115, 124, 125, 130, 131, 134, 138, 155, 156, 165, 166, 568 и др.
280. **Археология Украинской ССР: В 3 т.: Раннеславянский и древнерусский периоды.** — К.: Наукова думка, 1986. — Т. 3. — 576 с.; ил. — С. 71, 192, 203, 562.

1987

281. **Краснов Ю.А.** Древние и средневековые пахотные орудия Восточной Европы. — М.: Наука, 1987. — 236 с. — С. 10, 11, 15, 16, 79, 80, 82-88, 226, 229.
282. **Кучера М.П.** Змиевы валы Среднего Поднепровья. — К.: Наукова думка, 1987. — 207 с. — С. 57-59, 204.

283. Манцевич А.П. Курган Солоха: Публикация одной коллекции. — Л.: Искусство, 1987. — 144 с.; ил. — С. 139.

284. Никулицэ И.Т. Северные фракийцы в VI-I вв. до н.э. — Кишинев: Штица, 1987. — 270 с. — С. 256.

285. Скифы Северного Причерноморья: Сб. н. ст. — К.: Наукова думка, 1987. — 152 с. — С. 5, 12, 38, 40, 50, 51, 53, 58, 62, 116, 129, 131, 139.

1988

286. Тереножкин А. И., Мозолевский Б.Н. Мелитопольский курган. — К.: Наукова думка, 1988. — 260 с. — С. 179, 226.

1989

287. Археология СССР. Степи европейской части СССР в скифо-сарматское время / Ред. А.И.Мелюкова. — М.: Наука, 1989. — 463 с. — С. 38, 39, 44, 47, 48, 74-77, 115-117 и др.

288. Гаврилюк Н.А. Домашнее производство и быт степных скифов. — К.: Наукова думка, 1989. — 111 с. — С. 40, 44, 84, 94, 109.

289. Павленко Ю.В. Раннеклассовые общества: Генезис и пути развития. — К.: Наукова думка, 1989. — 288 с. — С. 223.

1990

290. Мурзии В.Ю. Происхождение скифов: основные этапы формирования скифского этноса. — К.: Наукова думка, 1990. — 88 с. — С. 40, 65, 86.

291. Березанская С.С. Усово озеро: Поселение срубной культуры на Северском Донце. — К.: Наукова думка, 1990. — 149 с. — С. 47, 97, 110, 146.

292. Славяне Юго-Восточной Европы в предгосударственный период / В.Д.Баран, Е.В.Максимов, Б.В.Магомедов и др. — К.: Наукова думка, 1990. — 486 с.; ил. — С.478.

1991

293. Гавриленко І.М., Гольник Л.В. Про спроби створення

археологічних музеїв-заповідників на Полтавщині // 100-річчя
Полтавського краєзнавчого музею. — Полтава, 1991. — Ч. 2. —
С. 27.

1992

294. Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій. — К.: Либідь, 1992. — 376.; іл. — С. 194.

1994

295. Давня історія України: Навч. посіб. у 2-х кн. / П.П.Толочко, Д.Н.Козак, С.Д.Крижицький, О.П.Моця, В.Ю.Мурзін, О.В.Симоненко, Д.Я.Телегін. — К.: Либідь, 1994. — Кн. 1. — 138 с. — С. 117.
296. Эрлих В.Р. У истоков раннескифского комплекса. — М., 1994. — 145, 1 с., 32 табл. — (Гос. Муз. Востока). — С. 79.

1995

297. Шилов Ю.А. Прародина ариев: История, обряды и мифы. — К.: СИНТО, 1995. — 743 с.; ил. — С. 668.
298. Давня історія України / С.С.Бессонова, Н.А.Гаврилюк, В.М.Зубар, В.В.Крапівіна, С.Д.Крижицький, Н.О.Лейпунська, В.Ю.Мурзін, О.Є.Пуздровський, А.С.Русяєва, А.В.Симоненко, С.А.Скорий, Н.О.Сон, Є.В.Черненко. — К.: Наукова думка, 1998. — Т. 2. — 493 с.
299. Буйнов Ю.В. Предисловие // Люботинское городище. — Харьков: "Регион-Информ", 1998. — С. 5-6.
300. Буйнов Ю.В., Бандуровский А.В., Дегтярь А.К. Новые исследования курганов скифского времени в окрестностях г. Люботина // Люботинское городище. — Харьков: «Регион-Информ», 1998. — С. 143.

1999

301. Гаврилюк Н.А. История экономики Степной Скифии VI-III

вв. до н.э. — К.: ИА НАНУ. — 1999. — 424 с.

2000

302. Бандуровский А.В., Буйнов Ю.В. Курганы скифского периода (северскодонецкий вариант). — К.: ИА НАНУ. — 2000. — 256 с.

Література про Б.А.Шрамка

1953

303. Харьковский государственный университет им. А.М.Горького за 150 лет. — Харьков: Изд-во Харьк. ун-та, 1955. — 386 с. — С. 367: про Б.А.Шрамка.

1958

304. Доцент Б.А.Шрамко: [Фото] // Археология в ХГУ за 40 лет: Путеводитель по выставке в археол. музее ХГУ. — Харьков, 1958. — С. 23.

1959

305. Советская археологическая литература: Библиография, 1941-1957 / Н.А.Винберг, Т.Н.Заднепровская, Л.А.Любимова. — М.; Л.: Наука, 1959. — [Т. 2]. — 773 с. — Включено 13 робіт Б.А.Шрамка (Авт. показ. — С. 773).

1965

306. Наука і наукові установи // УРЕ. — К.: УРЕ, 1965. — Т. 17. — С. 424-524. — С. 443: про наукову діяльність Б.А.Шрамка.

1966

307. Загальнонародне надбання: [Про доп. Б.А.Шрамка на I

Харк. установчий конф. добровільного т-ва охорони пам'ятників історії та культури УРСР] // СХ. — 1966. — 25 листопада.

308. Лапіна М. Історія — його професія: [Про докт. іст. наук. проф. Б.А.Шрамка] // ХУ. — 1966. — 29 жовт.; фото.

1968

309. Шрамко Борис Андрійович // Учені вузів Української РСР. — К.: Наукова думка. — 1968. — С. 481.

310. Шрамко Борис Андрійович // УРЕС. — К.: УРЕ, 1968. — Т. 3. — С. 813.

1969

311. Овсієнко Л. 3 глибин століть: [Археол. розкопки студ. та співробіт. ХДУ під керівництвом Б.А.Шрамка]. // СХ. — 1969. — 14 лютого.

312. Pflugmesser // EnzyklopäHandbuch zur Ur- und Frühgeschichte Europas / Jan Filip u.a. — Pragà, 1969. — Bd. 2. — S. 1027-1028. — S. 1028. про Б.А.Шрамка.

313. Sramko B.A. // Enzyklopädisches handbuch zur Ur- und Frühgeschichte Europas / Jan Filip u.a. — Pragà, 1969. — Bd. 2. — S. 1361.

314. Советская археологическая литература: Библиография, 1958-1962 / Т.Н.Заднепровская, Р.Ш.Левина, Л.М.Всевиов. — Л.: Наука, 1969. — 414 с. — [Т: 3]. — 7 робіт Б.А.Шрамка (Авт. показ. — С. 370).

315. Шовкопляс І.Г. Розвиток радянської археології на Україні (1917-1966): Бібліографія. — К.: Наукова думка, 1969. — 344 с. — Про Б.А.Шрамка: С. XXIX. Враховано 30 праць ученого. Авт. показ. : С. 336.

1972

316. Шрамко Борис Андрійович // Рад. Енциклопедія історії України. — К., 1972. — Т. 4. — С. 535.

1975

317. Советская археологическая литература: Библиография, 1963-1967 / Т.Н.Заднепровская, Р.Ш.Левина, А.А.Любимова, Л.М.Всевиов, А.Г.Рытов. — Л.: Наука, 1975. — [Т. 4]. — 471 с. — 13 робіт Б.А.Шрамка (Авт. показ. — С. 456).

1978

318. Радянська література з археології України, 1967-1975 рр. / Укладачі: І.Г.Шовкопляс, Н.Г.Дмитренко. — К.: Наукова думка, 1978. — 344 с. — Зареєстровано 42 праці Б.А.Шрамка (Імен. показ. — С. 336).

1980

319. Авдусин Д.А. Полевая археология СССР: Уч. пособ. — Изд. 2-е перераб., доп. — М.: Высшая школа, 1980. — 336 с.; ил. — Фото з розкопок Б.А. Шрамка: С. 189, 225 (рис. 61, 74).
320. Советская археологическая литература: Библиография, 1968-1972 / Т.Н.Заднепровская, Р.Ш.Левина, Л.М.Всевиов. — Л.: Наука, 1980. — [Т.5]. — 557 с. — 28 робіт Б.А.Шрамка (Авт. показ. — С. 534).
321. Харьковский государственный университет, 1805-1980: Ист. очерк. — Харьков: Выща школа, Изд-во при Харьков, ун-те 1980. — 160 с. — С. 77, 135: про Б.А.Шрамка.

1983

322. Советская археологическая литература: Библиография, 1973-1975 / Т.Н.Заднепровская, Р.Ш.Левина, Л.М.Всевиов. — Л.: Наука, 1983. — 476 с. — [Т.6]. — 23 роботи Б.А.Шрамка (Авт. показ. — С. 356).

1986

323. Belske gorodisce // Encyklopedia archeologie / В. Novotny a kolektiv. — Bratislava, 1986. — S. 95.
324. Советская археологическая литература: Библиография, 1976-1978 / Т.Н.Заднепровская, Р.Ш.Левина, Л.М.Всевиов. —

Л.: Наука, 1986. — 383 с. — [Т.7]. — 10 робіт Б.А.Шрамка (Авт. показ. — С. 365).

1988

325. Супруненко А.Б. Экспозиция по археологии Полтавщины: Путеводитель. — Полтава: Облполиграфиздат, 1988. — 16 с.; ил. — Про Б.А.Шрамка: С. 8.
326. [Б.А.Шрамко — проф. кафедри історіографії, джерелознавства та археології істфаку, учасник Вел. Вітч. війни: Фото з підписом]. — // ХУ. — 1988. — 9 травня.

1989

327. Археология Украинской ССР: Библиогр. указ., 1918-1980 / Сост.: И.Г.Шовкопляс, Н.Г.Дмитренко. — К.: Наукова думка, 1989. — 560 с. — Врахована 91 праця Б.А.Шрамка (Імен. показ. — С. 505).
328. Журавский Ю.И., Зайцев Б.П., Мигаль Б.К. Харьковский университет в годы Великой Отечественной войны. — Харьков: Выща школа, Изд-во при Харьк. ун-те, 1989. — 152 с. — С. 48, 49, 118: про Б.А.Шрамка.
329. Полтавський краєзнавчий музей: Путівник. — Вид. 2-ге, допр. і доп. / Г.М.Величко-Березова, С.М.Кигим, О.Б.Супруненко та ін. — Харків: Прапор, 1989. — 144 с.; іл. — Про Б.А.Шрамка. — С. 28, фото знахідок. 6— С. 27.
330. Советская археологическая литература: Библиография, 1979-1981 / Р.Ш.Левина, Т.Н.Заднепровская, Л.М.Всевиов. — Л.: Наука, 1989. — [Т.8]. — 472 с. — Враховано 14 робіт Б.А.Шрамка. (Авт. показ. — С. 448.)

1991

331. Борис Андреевич Шрамко — профессор Харьковского университета: Библиограф. указ. / Сост. В.Д.Проконова. — Биогр. очерк: Ю.В.Буйнов, В.К.Михеев. — Харьков: Изд-во ХГУ, 1991. — 34с.
332. Скорий С.А. Лісостепова Скіфія // Золото степу: Археологія

України. — Шлезвіг, 1991. — С. 79-84: іл. — На нім. та укр. мові.

1992

333. Полтавщина: Енциклопедичний довідник. — К.: УЕ, 1992. — 1024 с.; іл. — Про дослідження Б.А.Шрамка. — С. 64-65, 840, 874.

1994

334. [Супруненко О.Б.] Від редактора. // ПАЗ. — Полтава: Полт. літератор, 1994. — Число 2. — С. 5-6. — Фото на С. 213.
335. Кафедре историографии, источниковедения и археологии ХГУ — 30 лет.: Библиографический указатель. / Сост. С.М.Куделко, С.И.Посохов, В.Д.Прокопова, Б.П.Зайцев. — Под ред. В.К.Михеева. — Харьков: ХГУ, 1994. — 100 с. — Про Б.А.Шрамка. — С. 99-100, 113. — Враховано 166 робіт ученого.; авт. показ. — С. 84.
336. Курочка Т. До таємниць скіфського Гелону // Полтавщина. — м.Полтава. — 1994. — 17 грудня. — С. 4.
337. Посухов В. Полюси топонімічного спадку // Добромисл. — м.Полтава. — 1994. — № 3-4. — С. 110-116.
338. Skoryi S.A. Investigations into the Monuments of the Scythian Period from the Ukrainian forest-steppe (1980-1990) // From Scythia to Siberia. Ancient civilizations. — New Discoveries. — 1,1. — Leiden: E.J.Brill, 1994. — P. 54-56.

1995

339. [Супруненко О.Б.]. Перший рік роботи Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління Полтавської облдержадміністрації // ПАЗ. — Полтава: Полт. літератор, 1995. — Число 3. — С. 229-231.
340. Борис Андрійович Шрамко. Бібліографічний покажчик. / Біограф. нарис. Ю.В.Буйнов, О.Б.Супруненко. — Полтава, 1995. — 64 с.
341. Скирда В.В. Тернистый путь к науке // Европа в XX в.: Путь

от войны к миру. — Харьков, 1995. — С. 113-115. — Про участь Б.А.Шрамко у Великій Вітчизняній війні.

Дисертації, виконані під керівництвом Б.А.Шрамка

342. Михеев В.К. Основные ремесленные производства болгаро-аланского населения Подолья в VIII-X вв.: Автореф. дис. ... канд. ист. наук. — Харьков, 1968. — 19 с. — (Харьк. ун-т).
343. Моруженко А.А. Городище лесостепной Скифии: (История строительства оборонительных сооружений, жилищ и хозяйственных построек в VII-III вв. до н.э.): Автореф. дис.... канд. ист. наук. — Харьков, 1969. — 22 с. — (Харьк. ун-т).
344. Андриенко В.П. Земледельческие культы племен лесостепной Скифии (VII-V вв. до н.э.). — Автореф. дис... канд. ист. наук. — Харьков, 1975. — 32 с. — (Харьк. ун-т).
345. Буйнов Ю.В. Бондарихинская культура: Автореф. дис... канд. ист. наук. — К., 1981. — 20 с. — (АН УССР. Ин-т археологии).
346. Берестнев С.И. Срубная культура лесостепного Левобережья Украины: Автореф. дис... канд. ист. наук. — М., 1983. — 21 с. — (Моск. ун-т).
347. Дьяченко А.Г. Славянские памятники VIII- сер. XIII вв. в бассейне Северского Донца. — Автореф. дис... канд. ист. наук. — М., 1983. — 23 с. — (Моск. ун-т).
348. Бойко Ю.Н. Социальный состав населения бассейна р.Ворсклы в скифское время (VII-III вв. до н.э.). — Автореф. дис... канд. ист. наук. — М., 1986. — 19 с. (Моск. ун-т).

Архівні роботи Б.А.Шрамка

1951

349. Отчет о работе Северско-Донецкой скифской археологической экспедиции ХГУ в 1951 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1951/20. — 50 с.; іл.: 55 фото.

1952

350. Отчет об археологических исследованиях ХГУ в 1952 г. // Там само. — Ф.е. — 1952/24. — 46 с.; іл.

1953

351. Отчет об археологических разведках и раскопках ХГУ в 1953 г. // Там само. — Ф.е. — 1953/19. — 31 с.; іл.: 19 фото.

1954

352. Археологические исследования ХГУ в Харьковской и Полтавской областях в 1954 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1951/14. — 31 с.; іл.: 31 табл.

1955

353. Разведки и раскопки Северско-Донецкой археологической экспедиции ХГУ в 1955 г. // Там само. — Ф.е. — 1955/34. — 28 с.; іл.: 19 табл.

1956

354. Отчет об археологических разведках и раскопках Северско-Донецкой экспедиции ХГУ в 1956 г. // Там само. — Ф.е. — 1956/19. — 22 с.; іл.

1957

355. Отчет о разведках и раскопках археологической экспедиции ХГУ в 1957 г. // Там само. — Ф.е. — 1957/16. — 20 с.; іл.: 117 фото та рис.

1958

356. Отчет о разведках и раскопках археологической экспедиции

ХГУ в 1958 г. // Там само. — Ф.е. — 1958/31. — 37 с.; іл.: 97 фото та рис.; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 2. — 43 с.

1959

357. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1959 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1959/29. — 48 с.; іл.: 46 табл.; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 3. — 24 с.

1960

358. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1960 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1960/27. — 48 с.; іл.: 39 табл.; опис знахідок; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 4. — 15 с.

1961

359. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1961 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1961/24. — 32 с.; іл.: 20 табл.

1962

360. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1962 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1962/36. — 40 с.; іл.: 40 табл.

1963

361. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1963 г. // Там само. — Ф.е. — 1963/30. — 32 с.; іл.: 35 табл.

1964

362. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1964 г. // Там само. — Ф.е. — 1964/32. — 36 с.; іл.: 39 табл.
363. Отчет о разведках экспедиции ХГУ на территории между Южным Бугом и Днепром // Там само. — Ф.е. — 1964/34. — 9 с.; іл.: 12 табл. — Співавтор В.К. Міхеєв.

1965

364. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1965 г. // Там само. — Ф.е. — 1965/7. — 35 с.; ил.: 40 фото та мал.

1966

365. Отчет о раскопках и разведках Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1966 г. // Там само. — Ф. е. — 1966/66. — 60 с.; ил.: 39 табл.
366. Хозяйство лесостепных племен Восточной Европы в скифскую эпоху: Дисс. на соискание ученой степени доктора исторических наук. // НА ІА НАНУ. — Ф.н.р. — № 258. — В 2-х т. — Т. 1. — 401 с.; — Т. 2. — 402 с.

1967

367. Отчет о раскопках и разведках Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1967 г. // Там само. — Ф.е. 1967/80. — 41 с.; ил.: 69 табл.

1968

368. Отчет о разведках и раскопках Скифо-славянской экспедиции ХГУ [1968 г.] // Там само. — Ф.е. — 1968/43. — 31 с.; ил.: 62 табл.

1969

369. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ [1969 г.] // Там само. — Ф.е. — 1969/53. — 34 с.; ил.: 74 с. опис.
370. [Про створення заповідника у Більську]: Виступ на обласній конференції УТОПІК // НА ЦОДПА. — Ф.4 о/п. — Спр. 7. — А. 3-5.

1970

371. Отчет об археологических работах, проведенных в бассейне рр. Северского Донца и Ворсклы // НА ІА НАНУ. — Ф.е. —

1970/70. — 25 с.; ил.: 36 табл., 35 с. опис.

1971

372. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ [1971 г.] // Там само. — Ф.е. — 1971/46. — 25 с.; ил., 32 с. опис.

1972

373. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1972 г. // Там само. — Ф.е. — 1972/61. — 14 с.; ил.: 19 табл., 28 с. опис.
374. Отчет об археологических исследованиях в зоне Травянского водохранилища в 1972 г. // Там само. — Ф.е. — 1972/66. — 21 с.; ил.: 20 табл., 24 с. опис.
375. Отчет об археологических раскопках и разведках на селище Поляны I у с. Шпаковка // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1972/66а. — 3 с.; ил.: 20 табл., 9 с. опис. — Співавтор В.Е.Радзівєвська.

1973

376. Отчет о работах Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1973 г. // Там само. — Ф.е. — 1973/69. — 25 с.; ил.: 233 табл., 36 с. опис.

1974

377. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ [1974 г.] // Там само. — Ф.е. — 1974/48. — 13 с.; ил.: 20 табл.
378. Отчет об археологических раскопках эпохи бронзы и железного века в бассейне р. Мерлы // Там само. — Ф.е. — 1974/49. — 26 с.; ил. — альбом, 37 с. опис.

1975

379. Отчет об археологических исследованиях Славянского отряда Скифо-славянской экспедиции ХГУ в бассейне рр. Мерлы и Сев. Донца // Там само. — Ф.е. — 1975/95. — 18 с.; ил.: 13 табл., 23 с. опис.
380. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ (I тыс. до н.э.) [1975 г.] // Там само. — Ф.е. — 1975/96. — 40 с.; ил.: 35

табл., 23 с. опис.

1976

381. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1976 г. // Там само. — Ф.е. — 1976/64. — 17 с.; ил.: 25 табл., 27 с. опис.
382. Отчет об археологических исследованиях на территории Харьковской обл. в 1976 г. // Там само. — Ф.е. — 1976/76. — 19 с.; ил.: альбом, 20 с. опис. — Співатор В.Е.Радзієвська.
383. [Отчет] О работах 1976 г. в зоне сооружения Великобурлукского водохранилища // Там само. — Ф.е. — 1977/77. — 18 с.; ил.: 15 табл., 18 с. опис. — Співатор О.Г.Дяченко.

1977

384. Отчет о разведках и раскопках 1977 г. в зоне строительства Великобурлукского водохранилища // Там само. — Ф.е. — 1977/34. — 23 с.; ил.: 24 табл., 21 с. опис. — Співатор О.Г.Дяченко.
385. Отчет о разведках и раскопках в 1977 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1977/95. — 22 с.; ил.: 24 табл., 18 с. опис.

1978

386. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1978 г. // Там само. — Ф.е. — 1978/70. — 17 с.; ил.: 20 табл., 33 с. опис.

1979

387. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ [1979 г.] // Там само. — Ф.е. — 1979/107. — 21 с.; ил.: 23 табл., 24 с. опис.

1980

388. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1980 г. на Бельском городище // Там само. — Ф.е. — 1980/60. — 27 с.; ил.: 25 табл., 21 с. опис.
389. Отчет об охранных раскопках в окрестностях с. Бельск Полтавской обл. // Там само. — Ф.е. — 1980/86. — 13 с.; ил.: 33 табл., 7 с. опис. — Співатор О.А.Щегленко.

1981

390. Отчет о работе Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1981 г. // Там само. — Ф.е. — 1981/114. — 37 с.; ил.: 34 табл., 42 с. опис.

1982

391. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1982 г. // Там само. — Ф.е. — 1982/147. — 18 с.; ил.: 30 табл., 12 с. опис.

1983

392. Отчет об археологических исследованиях Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1983 г. в Полтавской и Харьковской обл. // Там само. — Ф.е. — 1983/53. — 26 с.; ил.: 38 табл., 29 с. опис.

1984

393. Отчет об археологических исследованиях Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ: (Исследования Восточных укреплений Бельского городища) // Там само. — Ф.е. — 1984/110. — 43 с.; ил.: альбом; опис.

1985

394. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1985 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1985/56. — 29 с.; ил.: 38 табл., 38 с. опис.

1986

395. Отчет о раскопках Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1986 г. // Там само. — Ф.е. — 1986/111. — 27 с.; ил.: 29 табл., 41 с. опис.

1987

396. Отчет о разведках на Бельском городище и в его окрестностях (1987 г.) // Там само. — Ф.е. — 1987/98. — 10 с.; ил.: альбом, 3 с. опис. — Співавтор І.Б.Шрамко.
397. Отчет о раскопках Скифо-славянской археологической экс-

педиции ХГУ в 1987 г. // Там само. — Ф.е. — 1987/99. — 22 с.;
іл.: 20 табл., 14 с. опис.

1988

398. Отчет о раскопках Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1988 г. // Там само. — Ф.е. — 1988/58. — 19 с.;
іл.: 24 табл., 21 с. опис.

1989

399. Отчет о раскопках Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ в 1989 г. // Там само. — Ф.е. — 1989/164. — 15 с.;
іл.: 2 табл., 16 с. опис.

1990

400. Отчет о раскопках на Бельском городище в 1990 г. // Там само. — Ф.е. — 1990/70. — 13 с.; іл.: 36 табл., 18 с. опис.

1991

401. Отчет о раскопках Скифо-славянской археологической экспедиции ХГУ на Восточном укреплении Бельского городища [1991 г.] // Там само. — Ф.е. — 1991/172. — 12 с.; іл.: 17 табл.,
9 с. опис.

1992

402. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1992 г.
// Там само. — Ф.е. — 1992/55. — 17 с.; іл.: 13 табл., 15 с. опис.

1993

403. Отчет о работе Скифо-славянской экспедиции ХГУ в 1993 г.
// НА ІН НАНУ. — Ф.е. — 1993. — 25 с.; іл.: опис.

1994

404. Новые раскопки на Восточном укреплении Бельского городища [1994 г.] // НА ЦОДПА. — Ф.з. н/р. — Спр. 69. — 9 с.;

ил.; 5 рис. та фото.

405. Список археологических памятников на территории Бельско-городича и в его ближайших окрестностях // Там само. — Ф.е. — Спр. 35. — 3 с.; ил.

406. Отчет об археологических исследованиях в 1994 г. в Полтавской и Харьковской областях // Там само. — Ф.е. — Спр. 76. — 60 с.; ил.: 12 табл.

Список скорочень

АДУ	— Археологічні дослідження на Україні... року, Київ.
АИУ	— Археологические исследования на Украине.. года, Киев.
АО	— Археологические открытия... года, Москва
АСГЭ	— Археологический сборник Государственного Эрмитажа, Ленинград
АП	— Археологічні пам'ятки УРСР, Київ
БСЭ	— Большая советская энциклопедия, Москва
ВДИ	— Вестник древней истории, Москва
ВХ	— Вечірній Харків, Харків
ВХУ	— Вісник Харківського Університету, Харків
ЗП	— Зоря Полтавщини, Полтава
ИИМК	— Институт истории материальной культуры АН СССР, Москва
КЗ	— Красное знамя, Харків
КСИА	— Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института археологии АН СССР, Москва
КСИИМК	— Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры АН СССР, Москва.
ЛЗ	— Ленінська зміна, Харків
НА ІА НАНУ	— Науковий архів Інституту археології Національної Академії Наук України, Київ
НА ЦОДПА	— Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології, Полтава
НіС	— Наука і суспільство, Київ
ПАЗ	— Полтавський археологічний збірник, Полтава
ПІН	— Питання історії народів СРСР, Харків
СА	— Советская археология
СК	— Сталінські кадри, Харків
СХ	— Соціалістична Харківщина, Харків

УЗХУ	— Учені записки Харківського університету, Харків
УІЖ	— Український історичний журнал
УЕ	— Українська енциклопедія, Київ
УРЕ	— Українська радянська енциклопедія, Київ
УРЕС	— Український радянський енциклопедичний словник, Київ
ЦНБ	— Центральна наукова бібліотека НАН України ім. В.І.Вернадського, Київ
Ф.е.	— Фонд експедицій
Ф.н.р.	— Фонд наукових робіт
ХУ	— Харківський університет, Харків

Іменний покажчик

- Авдусин Д.А. 47 *
Алексеев А.Ю. 25
Андрієнко В.П. 7, 50
Артамонов М.И. 23, 39
Антейн А.К. 20
Бандуровский А.В. 44, 45
Баран В.Д. 32, 42, 43
Березанская С.С. 43
Берестнев С.И. 21, 50
Бидзиля В.И. 41
Бойко Ю.Н. 7, 24, 50
Буйнов Ю.В. 7, 21, 23, 44, 45, 48-50
Величко-Березова Г.М. 48
Винберг Н.А. 45
Винокур И.С. 39
Вознесенская Г.А. 41
Всевиов Л.М. 46-48
Высотская Т.Н. 40
Гавриленко І.М. 43
Гаврилюк Н.А. 28, 43-44
Геродот 27, 36, 41
Гольник Л.В. 43
Гомер 34
Граков Б.Н. 24, 28, 39
Грантовский Э.А. 31
Грубник-Буйнова Л.П. 13
Дегтярь А.К. 44
Дмитренко Н.Г. 47, 48
Доватур А.И. 41
Дьяченко А.Г. 21, 50, 55
Журавский Ю.И. 48
Заднепровская Т.Н. 45-48
Зайцев Б.П. 48-49
Ибн-Фадлан Ахмед 12
Ильинская В.А. 39, 41
Кадеєв В.И. 13-14
Каллистов Д.П. 41
Кигим С.Л. 48
Кириянов А.В. 38
Клейн Л.С. 31
Ковалевский А.П. 12
Ковпаненко Г.Т. 38, 40
Козак Д.Н. 44
Кравченко Н.М. 44
Краснов Ю.А. 39, 40, 45
Крижицкий С.Д. 44
Кругликова И.Т. 38
Куделко С.М. 49
Курочка Т. 49
Кучера М.П. 42
Лапина М. 46
Левина Р.Ш. 46-48
Либеров П.Д. 12
Луцкевич И.М. 3
Любимова А.А. 45, 47
Ляпушкин И.И. 38
Магомедов Б.В. 43
Максимов Е.В. 42, 43
Манцевич А.П. 42
Массон В.М. 38
Машкаров Ю.Г. 33
Мельниковская О.Н. 38
Мелюкова А.И. 43
Мигаль Б.К. 48
Міхсєв В.К. 7, 13, 17, 20, 25, 48-50
Мозолевский Б.М. 32, 40, 43
Моруженко А.А. 7, 13, 20, 50
Моця О.П. 44

Мурзин В.Ю. 25, 44
 Нат А.В. 37
 Недопако Д.П. 41
 Нейхардт А.А. 41
 Никулицэ И.Т. 42
 Овсиенко Л. 46
 Окладной Г.М. 14
 Павленко Ю.В. 43
 Паньков С.В. 41
 Партолин М.Ф. 14
 Патрушев В.С. 41
 Петриченко О.М. 16-18, 31
 Плетнева С.А. 12
 Посохов С.И. 49
 Посухов В. 49
 Прокопова В.Д. 49
 Пузикова А.И. 40
 Радзиевская В.Е. 21, 32, 55
 Ролле Р. 25
 Рыбаков Б.А. 40
 Рытов А.Г. 47
 Семенов-Зусер С.А. 14
 Симоненко О.В. 44
 Скіл 34
 Скілур 34
 Скорый С.А. 44, 48
 Смиленко А.Т. 42
 Смирнов А.П. 39
 Смирнов К.Ф. 41
 Солнцев Л.О. 16-18, 25, 27, 29-32
 Степаненко Т.Л. 14
 Степанская Р.Б. 30, 31
 Строков А. 36
 Супруненко А.Б. 27, 48, 49
 Телегін Д.Я. 44
 Тереножкин А.И. 40, 41, 43
 Толочко П.П. 44
 Третьяков П.Н. 41
 Фомин Л.Д. 16, 29-32
 Цалкин В.И. 38
 Цепкин Е.А. 29
 Черненко Е.В. 30, 39, 40, 42
 Черняков И.Т. 42, 44
 Чмихов М.О. 44
 Шевченко Ф.П. 32
 Шилов Ю.А. 44
 Шишова И.А. 41
 Шовкопляс И.Г. 46, 47, 48
 Шрамко И.Б. 25, 26, 56
 Щегленко О.А. 55
 Энгельс Ф. 22
 Эрлих В.Р. 44
 Янушевич З.В. 32
 Balassa I. 18, 39
 Baranova M. 39, 40
 Bukovski Z. 39
 Filip J. 46
 Hensel W. 38
 Kalinova O. 12
 Mutz A. 32
 Novotny B. 47
 Pleiner R. 41
 Skoryi S.A. 49
 Stensberg A. 40

* Вказуються сторінки
 покажчика.

Зміст

Борис Андрійович Шрамко — професор професор Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна	3
Віхи життя та наукової діяльності	9
Реєстр наукових праць Б.А.Шрамка:	
Монографії, підручники, окремі видання	12
Статті у збірках наукових праць	14
Статті у наукових журналах	29
Статті в енциклопедіях та довідниках	33
Статті у часописах	34
Література про Б.А.Шрамка:	
Основні праці, де подається оцінка наукової діяльності Б.А.Шрамка	38
Дисертації, виконані під керівництвом професора Б.А.Шрамка	50
Архівні роботи Б.А.Шрамка	51
Список скорочень	59
Іменний покажчик	61
Зміст	63

